

ЦЕНТР СТРАТЕГІЧНИХ
КОМУНІКАЦІЙ
ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ
БЕЗПЕКИ

ЯК РОСІЯ МАНІПУЛЮЄ ТЕМОЮ РЕПАТРІАЦІЇ ТІЛ ПОЛЕГЛИХ ЗАХИСНИКІВ УКРАЇНИ

ВСТУП

11 - 16 червня 2025 року відбулася масштабна репатріація загиблих воїнів, в результаті якої Україна отримала 6057 тіл. Про це українська делегація домовилась із представниками держави-агресора у Стамбулі 2 червня. Фактично, це був дипломатичний успіх України, оскільки репатріація дозволяє провести ідентифікацію останків і гідно вшанувати полеглих. Однак, Москва використала репатріацію як привід для проведення інформаційної операції (Foreign Information Manipulation & Interference, FIMI), спрямованої проти України.

Варто зазначити, що погоджена 2 червня передача тіл – не перша з початку повномасштабної війни. Оскільки вигідного Кремлю інформаційного ефекту попередні репатріаційні заходи не мали, керівництво РФ вдалося до накопичення тіл загиблих та використання їхньої кількості для проведення операції впливу, частиною якої стало втручання в інформаційний простір України.

Центр стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки дослідив, як проводилась ця операція і які засоби були використані ворогом.

ЗАГАЛЬНИЙ КОНТЕКСТ

Ця FIMI-операція є складовою агресивної і багатошарової інформаційної кампанії ворога, спрямованої на деморалізацію українського суспільства і схилення керівництва України до капітуляції. Варто зазначити, що вона здійснюється не лише суто інформаційними засобами: її складовими є щоденний повітряний терор цивільного населення України, диверсії і теракти в українському тилу тощо.

На змістовному рівні головний наратив цієї кампанії звучить так: «Єдиний вихід для України – капітуляція». Він просувається з початку повномасштабного вторгнення, але варіюється відповідно до поточної ситуації. Цього року він використовується в контексті зустрічі української та російської делегацій у Стамбулі. Москва використовує його для того, щоб схилити українців погодитись на ультиматуми Кремля. Цей наратив постійно присутній у висловлюваннях керівництва держави-агресора, наприклад:

«Що стосується російської лінії щодо України, то вона залишається незмінною. Для нас важливо, щоб завдання СВО були вирішені. Вони відомі й не змінювалися. (...) Не виключено, що наступного року Україна взагалі припинить своє існування».

Помічник президента РФ
Ніколай Патрушев,
14 січня 2025

«Ми не хочемо війни, але ми готові битися рік, два, три - скільки б часу це не зайняло. Ми воювали зі Швецією 21 рік. Як довго ви готові битися?»

Помічник президента РФ
Владімір Медінській,
16 травня 2025

«Не будуть домовлятися – ситуація, можливо, ще зміниться в гірший для них бік. Не треба тягнути».

Російський диктатор
Владімір Путін,
19 червня 2025

Під час FIMI-операцій цей наратив просувається в наступних варіаціях (субнаративи), зокрема:

- «Якщо Україна не виконає вимоги Кремля, їй загрожує нищівна військова поразка і втрата державності»;
- «Чим довше Київ відмовляється приймати ультиматуми Москви, тим більше українців гине і тим більше територій втрачає Україна»;
- «Єдиний, хто зацікавлений у продовженні війни – це корумпований диктаторський режим Зеленського»;
- «У 2022 році Київ відмовився завершити війну на м'яких умовах, тепер вони стали жорсткішими і ставатимуть ще жорсткішими в майбутньому»;
- «Україна не здатна завершити війну на своїх умовах, оскільки несе колосальні втрати на фронті, які приховує Київ».

ЗМІСТ І МЕТА FIMI-ОПЕРАЦІЇ

Ця FIMI-операція спрямована на просування субнарративу про колосальні втрати України на фронті, які нібито намагається приховати влада. Цей субнарратив посувався через поширення хибних або маніпулятивних тверджень, насамперед про те, що Київ нібито не хотів повертати тіла загиблих українських воїнів на Батьківщину – з метою приховування втрат та небажання виплачувати компенсації родинам загиблих.

Цільовою аудиторією цієї FIMI-операції було українське суспільство в цілому, насамперед родичі, близькі і побратими зниклих безвісти; військовослужбовці і їхні родини, а також військовозобов'язані громадяни.

Ця FIMI-операція була спрямована на **зміну громадської думки** відповідно до військово-політичних цілей держави-агресора, а саме:

- зниження довіри до військово-політичного керівництва держави та державних інститутів;
- деморалізацію суспільства і послаблення волі до опору агресору;
- схиляння громадян до згоди на «мир за будь-яку ціну».

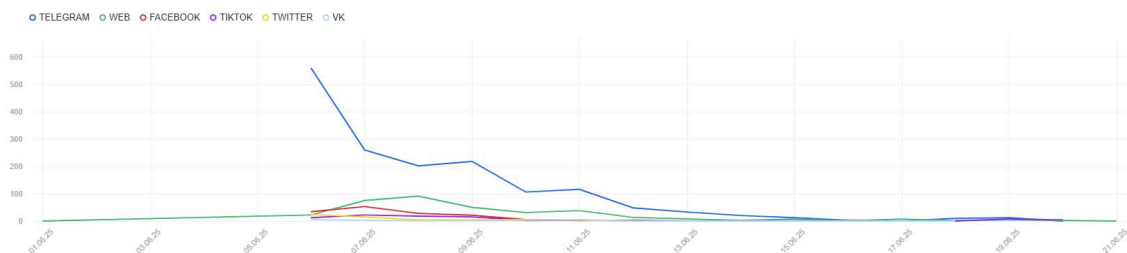
Також в рамках цієї FIMI-операції поширювалася низка явних або прихованих меседжів, спрямованих на **зміну поведінки цільової аудиторії**, відповідно до військово-політичних цілей держави-агресора, а саме:

- провокування громадян на проведення публічних протестних акцій проти керівництва України;
- демотивацію громадян до співпраці з державними органами, що опікуються питанням репатріації загиблих, зокрема Координаційним штабом з питань поводження з військовополоненими;
- демотивацію чинних військовослужбовців до служби в лавах Сил оборони України;
- заохочення військовозобов'язаних громадян до ухилення від мобілізації до Сил оборони України.

Крім того, було зафіксовано втручання в інформаційне поле інших держав з метою дискредитації і зниження рівня підтримки України, а також формування упередження про військове домінування РФ шляхом маніпуляцій щодо втрат.

Перебіг FIMI-операції

Інструментами моніторингу виявлено понад 2,33 тис. публікацій, розміщених протягом 6-20 червня у Telegram, на веб-сайтах, у соцмережах Facebook, Twitter, TikTok, VK (Вконтакте), з твердженням про те, що Україна відмовилася забирати тіла загиблих військовослужбовців. Сумарне охоплення виявлених публікацій – **147 млн переглядів**.

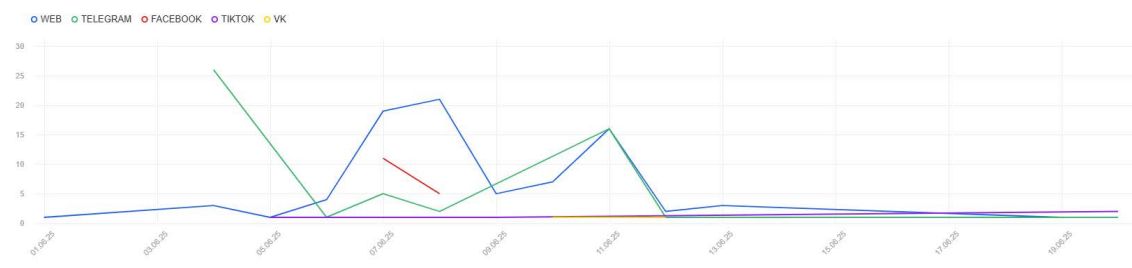
Динаміка розміщення публікацій про «відмову» України забирати тіла загиблих

Розвиток інформаційного кейсу

За результатами зустрічі української та російської делегацій у Стамбулі 2 червня обидві сторони повідомили про підготовку до чергового обміну військовополоненими та репатріацію тіл загиблих. Голова української делегації, міністр оборони України Рустем Умеров повідомив про домовленість щодо обміну тілами у форматі «6000 на 6000». Натомість голова російської делегації Владімір Медінській зробив заяву про готовність РФ «в односторонньому порядку» передати Україні 6 тисяч заморожених тіл. Пункт про «односторонній порядок» видачі тіл фігурує у російському «меморандумі», текст якого з'явився у мережі 3 червня. Точні дати запланованих заходів не озвучувалися (крім анонсованої Медінським передачі тіл «наступного тижня»), що дозволило сформувати можливості для маніпуляцій.

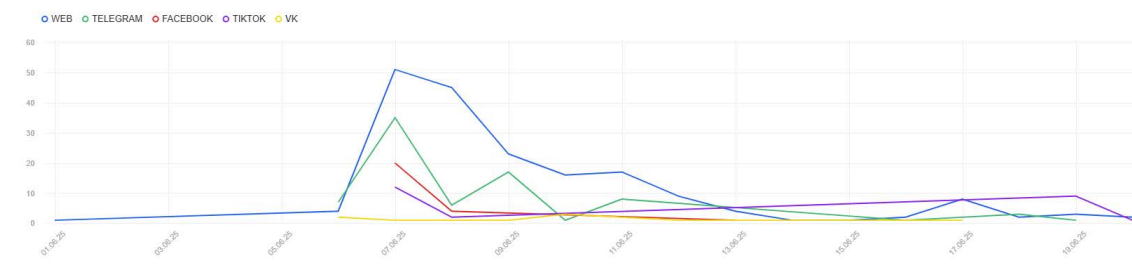

4 червня речниця МЗС РФ Марія Захарова заявила, що «українці не потрібні Зеленському ні живими, ні мертвими». Цю заяву було процитовано у понад 160 публікаціях, розміщених протягом 4-20 червня. Сумарне охоплення публікацій перевищило 716 тис. переглядів. Слова Захарової доповнювали озвучені 6 червня звинувачення України у відмові забирати тіла загиблих, використовувалися для посилення емоційної складової звинувачень.

6 червня заяву про відмову України забирати тіла 6 тисяч військовослужбовців озвучила ще одна офіційна особа – помічник президента РФ і керівник російської делегації на переговорах у Стамбулі Владімір Медінський.

Заяву Медінського поширили щонайменше 330 ресурсів (охоплення 6,68 млн переглядів).

Динаміка розміщення публікацій на основі заяви Медінського

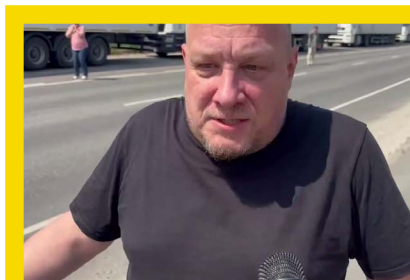
6 червня російські ресурси розмістили повідомлення про прибуття рефрижераторів з тілами до Брянської області, 8 червня – повідомлення про огляд рефрижераторів «іноземними журналістами», а також фото і відео з місця. Події висвітлювали російські федеральні ЗМІ, зокрема ТАСС, «РИА Новости», «Вести».

Роль журналістів виконали особи, які вже були раніше задіяні в інших інформаційних операціях. Громадянка Нідерландів Сонья ван ден Енде у серпні 2022 року відвідала місце масової страти українських військовополонених в Оленівці для озвучення брехні про обстріл колонії Збройними силами України. Ван ден Енде була залучена до кампаній із заперечення причетності Росії до збиття МН17, а також просування російської версії подій у Будинку Профспілок в Одесі 2014 року.

Сонья ван ден Енде

Томас Рьопер

Громадянин Німеччини Томас Рьопер вже тривалий час живе у Санкт-Петербурзі, адмініструє інтернет-ресурс Anti-Spiegel, з 2014 року регулярно відвідує тимчасово окуповані території України. Так само, як і в ван ден Енде, Рьопер був задіяний як «іноземний спостерігач» у псевдовиборах і псевдореферендумах на ТОТ України у 2022-2023 роках.

Шеф-редактор італійської редакції International Reporters Андреа Лучіді у 2025 році отримав громадянство РФ. Згаданий інформаційний ресурс фінансується росіянами та поширює кремлівську пропаганду і дезінформацію.

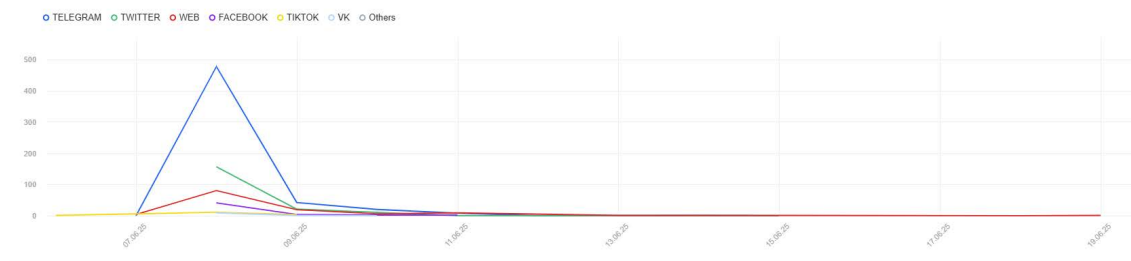
Учасники престуру озвучили тези, які є складовою досліджуваної FIMI та антиукраїнської пропаганди Кремля: про «український фашизм», небажання української влади забирати тіла та виплачувати компенсації сім'ям загиблих.

Тезу про небажання українського Уряду виплачувати компенсації озвучували й офіційні особи, зокрема заступник голови Ради Безпеки РФ Дмитрій Медведєв.

Інструментами моніторингу проіндексовано понад 990 повідомлень різними мовами, в яких висвітлювався пропагандистський престур і цитувалися заяви його учасників. Сумарне охоплення повідомлень 8 млн переглядів.

Динаміка розміщення публікацій про огляд рефрижераторів «іноземними журналістами»

Протягом 7-10 червня голова окупаційної адміністрації ТОТ Запорізької області Євген Балицький і обвинувачений у державній зраді Віктор Медведчук публікували списки загиблих українських військових. Ці дії також було спрямовано на дискредитацію українських державних інституцій та деморалізацію рідних загиблих і зниклих безвісти.

Главная / Политика / 10 июня, 10:43

Балицкий опубликовал три списка погибших бойцов ВСУ, которых не забирает Киев

Больше всего тел было обнаружено в ДНР и Курской области

Ведомости

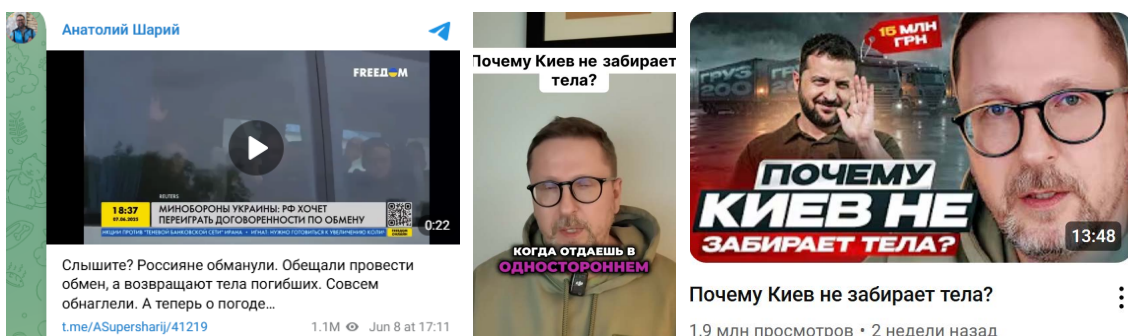
Читайте нас в Telegram

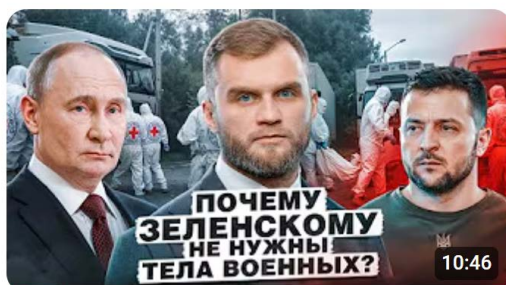
Впровадження теми в українське медіаполе

На посилення інформаційного ефекту звинувачень, збільшення охоплення та входу в інфополе України було спрямовано заяви та публікації на ресурсах осіб, які працюють, у тому числі, на українську аудиторію:

- **Анатолій Шарій** (13 публікацій у Telegram-каналі «Анатолій Шарій» 2-16 червня, відео на Youtube- і TikTok-каналах «Анатолій Шарій» 7 червня);

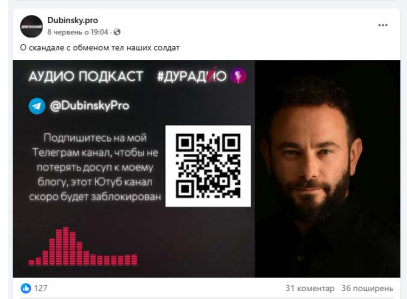
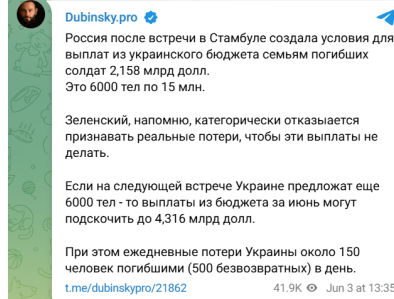
- **Артем Дмитрук** (відео на Youtube-каналі «Артем Дмитрук» 11 червня);

ПОЧЕМУ ЗЕЛЕНСКОМУ НЕ НУЖНЫ ТЕЛА ВОЕННЫХ? МОЕ ОБРАЩЕНИЕ К ПУТИНУ

125 тыс. просмотров • 11 дней назад

- **Олександр Дубінський** (3 публікацій на Facebook-сторінці Dubinskiy.pro 2-10 червня, 14 публікацій у Telegram-каналі Dubinskiy.pro 3-20 червня);

■ Ігор Мосійчук (5 публікацій у Telegram-каналі «Ігор Мосійчук» 3-16 червня, 7 відео на Youtube-каналі NOSOROG_NEWS 7-21 червня);

ТОРГІВЛЯ ТІЛАМИ ЗАГИБЛИХ
1,1 тис. просмотров • 2 недели назад

ЗЕЛЕНИЙ ГЛУМ над ЗАГИБЛИМИ
36 тис. просмотров • 2 недели назад

МІНІСТР «ЧЕБУРЕ»
25 тис. просмотров • 13 дней назад

АТАКА МЕРЦІВ - 2025
4,2 тис. просмотров • 13 дней назад

Люди — не дрова! Лицесривство і цинічність - на крові!
17 тис. просмотров • 10 дней назад

МОРОК ВІЙНИ: обмін тілами загиблих і мобілізація священників
8,5 тис. просмотров • 8 дней назад

ЗЕЛЕНЕ МАРЕННЯ
32 тис. просмотров • 1 день назад

■ Мирослав Олешко (14 публікацій у Telegram-каналі «НОВИНИ ПРАВДИ: блог Олешко» 3-17 червня);

Росія передала Україні ще 1200 тіл загиблих українських військових, повідомляє Координаційний штаб.
Це вже третій обмін. Загалом Україні було передано понад 3600 тіл із 6000, про які домовилися на переговорах у Стамбулі.

@NovyynyPravdy
t.me/novynypravdy/25254
20.7K • Jun 14 at 14:25

В Україну повернули ще 1200 тіл загиблих українських військових, заявив Координаційний штаб.
Таким чином, Росія передала Україні понад 4800 тіл українських військових, яких Зеленський доречно поклав на Кургані.
Серед тіл жодного актора 95 кварталу не виявлено.

@NovyynyPravdy
t.me/novynypravdy/25269
16.2K • Jun 15 at 14:42

■ **Кость Бондаренко** (публікація у Telegram-каналі «Бондаренко: Былое и Думы» 3 червня).

Репост публікації Telegram-каналу «Бондаренко: Былое и Думы» було розміщено у Telegram-каналі Dubinskiy.pro. У Telegram-каналі «НОВИНИ ПРАВДИ: блог Олешко» було розміщено уривок з відео з Youtube-каналу NOSOROG_NEWS. Репост цієї публікації розміщено у Telegram-каналі «Ігор Мосійчук». Таке цитування спрямовано на просування партнерського контенту і ресурсів (Telegram-каналів) і може вважатися непрямою ознакою координації дій їхніх адміністраторів в межах FIMI.

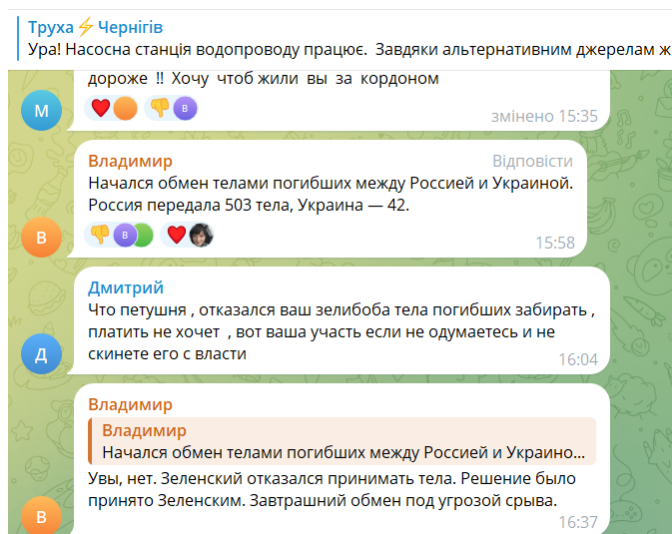
Варто зазначити, що всі перелічені особи, крім Дубінського, перебувають за кордоном. Анатолія Шарія у 2025 році заочно засуджено за державну зраду. Олександр Дубінський перебуває під вартою, у 2023-му йому оголосили підозру у державній зраді. Дмитрук оголошений у розшук. На Олешка, Мосійчука та Бондаренка накладено санкції РНБО.

У просуванні нарративу також були задіяні такі інструменти:

- публікація дописів у мережі псевдоукраїнських Telegram-каналів;
- публікація коментарів у чатах Telegram-каналів, під популярними дописами в українському сегменті Facebook та інших соцмережах;

- розміщення публікацій на ресурсах, орієнтованих на населення ТОТ України;
- розміщення відео в TikTok з популярними в українському сегменті хештегами.

Інструментами моніторингу було виявлено публікації, що є складовою FIMI, в анонімних Telegram-каналах, що позиціонуються як українські:

Telegram-канал	Кількість публікацій	Зміст публікацій
Анонсы Украина	2	• Україна відмовилась забирати тіла; • уряд змусив сім'ї загиблих відмовитися від компенсації.
ГАРМАТНЕ М'ЯСО	1	• Україна відмовилась забирати тіла; • Україна приховує масштаби втрат.
Другая Украина	4	• Україна відмовилась забирати тіла; • в Україні немає грошей на компенсації.
Женщина с косой	1	• Україна відмовилась забирати тіла; • в Україні немає грошей на компенсації; • Україна приховує масштаби втрат.
Киев Киевская область Новости	1	• в Україні немає грошей на компенсації.
КОЛОБОК ИЗ ОДЕССЫ	1	• Україна відмовилась забирати тіла; • уряд змусив сім'ї загиблих відмовитися від компенсації.

Мрія 2025	1	- Україна відмовилась забирати тіла; - в Україні немає грошей на компенсації.
На самом деле в Киеве	1	Україна відмовилась забирати тіла.
Насправді	2	в Україні немає грошей на компенсації.
Новый Купянск	1	Україна відмовилась забирати тіла.
Отряд Ковпака	2	- Україна відмовилась забирати тіла; - в Україні немає грошей на компенсації.
Первый Харьковский	2	- Україна відмовилась забирати тіла; - анонс акції 11 червня.
Пирамида	1	- Україна відмовилась забирати тіла; - уряд змусив сім'ї загиблих відмовитися від компенсації.
Резидент	1	- Україна відмовилась забирати тіла; - в Україні немає грошей на компенсації.
Республика Одесса	1	- Україна відмовилась забирати тіла; - уряд змусив сім'ї загиблих відмовитися від компенсації.
Руська рада	2	- Україна відмовилась забирати тіла; - уряд змусив сім'ї загиблих відмовитися від компенсації.
Скептик	1	- Україна відмовилась забирати тіла; - уряд змусив сім'ї загиблих відмовитися від компенсації.
Сплетница	1	уряд змусив сім'ї загиблих відмовитися від компенсації.
Украина Против • Ukraine Against	1	Україна відмовилась забирати тіла.
Фінський джміль	1	Україна відмовилась забирати тіла.
Шара Украины	1	- Україна відмовилась забирати тіла; - в Україні немає грошей на компенсації.
Mikolaev Live	1	Україна відмовилась забирати тіла.
Open Ukraine Открытая Украина	1	- Україна відмовилась забирати тіла; - в Україні немає грошей на компенсації.
Ukraine Reality	4	- Україна відмовилась забирати тіла; - в Україні немає грошей на компенсації; - Україна приховує масштаби втрат.

1 лютого 2021 року Служба безпеки України повідомила про викриття агентурної мережі, члени якої були залучені до адміністрування низки Telegram-каналів, зокрема «Резидент» і «Сплетница». За даними слідства, керування мережею здійснює 85-й Головний центр спеціальної служби Головного управління Генштабу ЗС РФ (колишнє Головне розвідувальне управління).

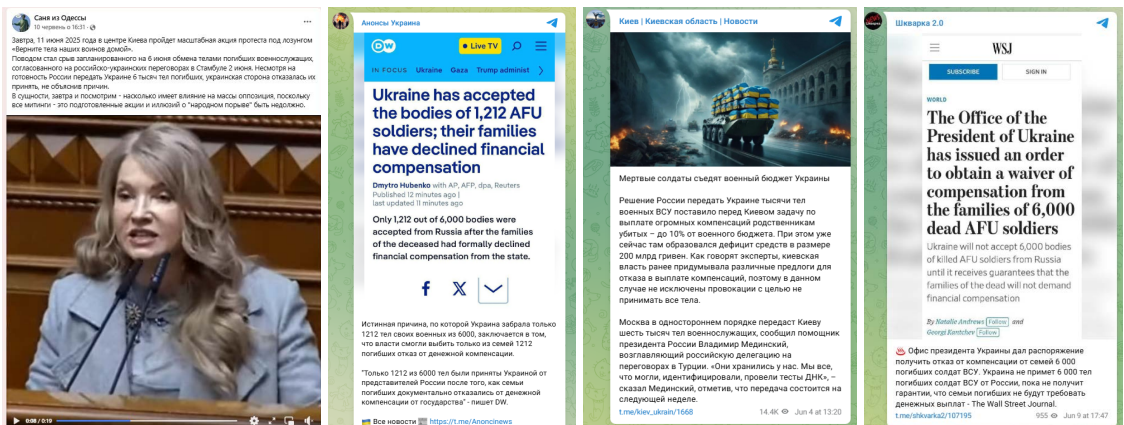
В оприлюдненому 15 липня списку, укладеному українськими розвідувальними органами та урядовими структурами, списку підконтрольних спецслужбам РФ Telegram-каналів фігурують також «Женщина с косою», «Open Ukraine|Открытая Украина», «Отряд Ковпака».

№ п/п	Назва несамоукріпленого Telegram-каналу, який працює в інтересі РФ	№ п/п	Назва несамоукріпленого Telegram-каналу, який працює в інтересі РФ
1	Крокодил	55	Николай live
2	Штурм України Воїни	56	Тренер Харків
3	Легітимний	57	ХтоЩо
4	Ангелів Шарп	58	93 бригада "Холодний Ді" ОПЕРАТИВНА СТОРОНА
5	Резидент	59	Головне в Харківському
6	МОМЕНТИ	60	Новий Мелітополь
7	Між	61	Military photographer
8	Open Ukraine Открытая Украина	62	Білава
9	UKR LEAKS	63	ХЕРСОН сьогодні
10	Сплетница	64	Херсонський Вестник
11	Карпел	65	Головне в Коломиї і Новій Коломиї
12	ОДНА ШАРП	66	Головне в Східному
13	Українська	67	Меридиан
14	MediaKiller	68	Сіма
15	Генштаб	69	Сіма
16	Женщина с косою	70	Гуцул
17	Танцює Олександр	71	Брест
18	Війна в Україні	72	Шкіль
19	Головне в Херсоні	73	Васильов
20	Черний Карпел	74	Новгород-Сіверський
21	НічПолі	75	Нема
22	Білий	76	Обухов
23	Українська	77	Білий Карпел
24	Українська	78	Отряд
25	Українська	79	Троїна
26	Українська	80	Ісаків
27	Українська	81	Славутич
28	Українська	82	Ісаків
29	Українська	83	Ісаків
30	Українська	84	Ісаків
31	Українська	85	Ісаків
32	Українська	86	Ісаків
33	Українська	87	Ісаків
34	Українська	88	Ісаків
35	Українська	89	Ісаків
36	Українська	90	Ісаків
37	Українська	91	Ісаків
38	Українська	92	Ісаків
39	Українська	93	Ісаків
40	Українська	94	Ісаків
41	Українська	95	Ісаків
42	Українська	96	Ісаків
43	Українська	97	Ісаків
44	Українська	98	Ісаків
45	Українська	99	Ісаків
46	Українська	100	Ісаків

Поширення обмеженого списку тез і контенту, синхронність дій з російськими ЗМІ, у т.ч. федеральними, і Telegram-каналами є поведінковою ознакою залученості перелічених Telegram-каналів до досліджуваної FIMI-операції.

Серед виявлених артефактів:

- фейкові скріншоти з Deutsche Welle і The Wall Street Journal із «новинами» у Telegram про «відмову родичів 1212 загиблих від грошової компенсації»;
- діпфейк промови Юлії Тимошенко зі звинуваченнями влади у відмові забирати тіла загиблих;
- згенеровані ШІ зображення, що мають викликати асоціації зі смертю військових (накриті прапорами труни, військові мемо-ріали на кладовищах тощо).

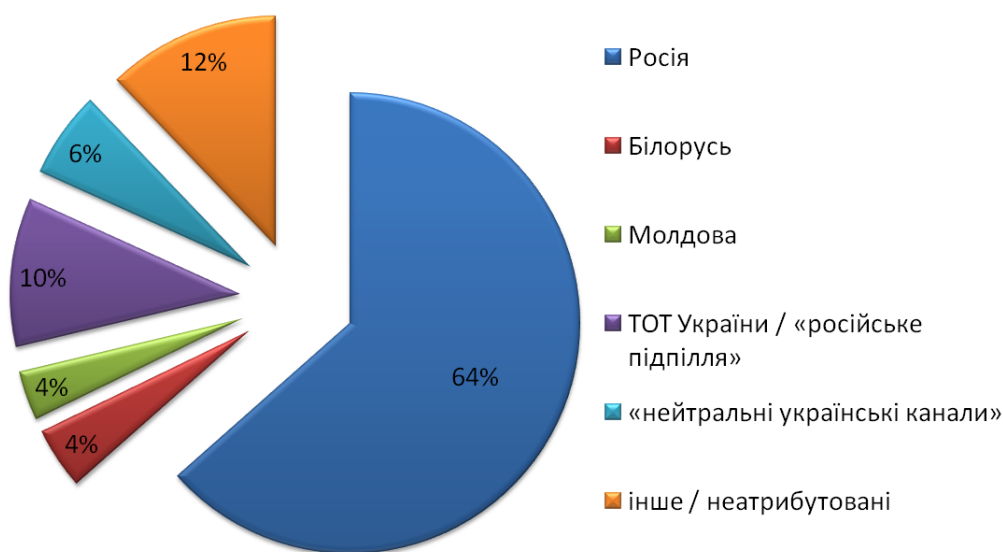
126 фейкових скріншоти Deutsche Welle і The Wall Street Journal протягом 9-18 червня було поширено 115 Telegram-каналами, що ведуться російською мовою.

73 з цих каналів атрибутовано як російські («Пограничники RU, «Царьград ТВ, «Великая Россия, «Живая Кубань»), п'ять як білоруські («Базовый дед», «Шкварка News»), чотири орієнтовані на аудиторію в регіонах Республіки Молдова («Гагаузская Республика», «ПРИДНЕСТРОВЬЕ РОССИЯ»), 12 орієнтовані на аудиторію на ТОТ України («Крыминфорум ZOV», «Чп / Севастополь», «Новости|Республик|ЛНР|ДНР|ZOV|Rus») та позиціонуються як канали «російського підпілля» в Україні («Одесса За Победу», «Ждуны Запорожской области», «Николаевская Народная Республика»). Як мінімум, сім каналів, орієнтованих на українську аудиторію, позиціонуються як нейтральні і не декларують відверто проросійську позицію («Скептик», «Сплетница», «Пирамида»).

Синхронізація їхніх дій з російськими пропагандистськими ресурсами є поведінковою ознакою залученості до FIMI.

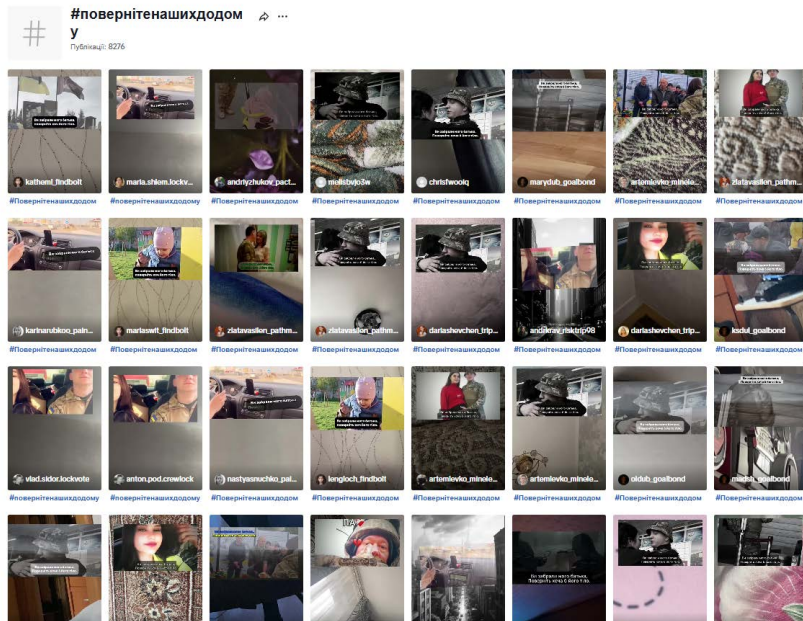
Атрибуція Telegram-каналів, що поширили фейкові скріншоти DW і WSJ

10 червня низка ресурсів анонсувала проведення в Києві акції родичів військовополонених з гаслом «Поверніть тіла наших воїнів додому» – нібито на знак протесту проти «зриву» репатріації 6 червня. Ці дії в інформаційному просторі було узгоджено з публікацією списків загиблих Євгеном Балицьким і Віктором Медведчуком.

Оголошення з анонсом розмістили понад 40 ресурсів у Telegram, Facebook, X (Twitter). Анонс також було розміщено на російському веб-сайті «Антифашист». Найбільш ранню публікацію анонсу виявлено на псевдоукраїнському Telegram-каналі «ПРОCVET».

Протягом 13-17 червня тривало розміщення у TikTok відео з хештегом #повернітенашихдодому. Станом на 23 червня на TikTok-сторінці за цим хештегом було зафіксовано 8276 відеороликів, кожен з яких набрав від 10 до 730 переглядів (у більшості – менше 100 переглядів).

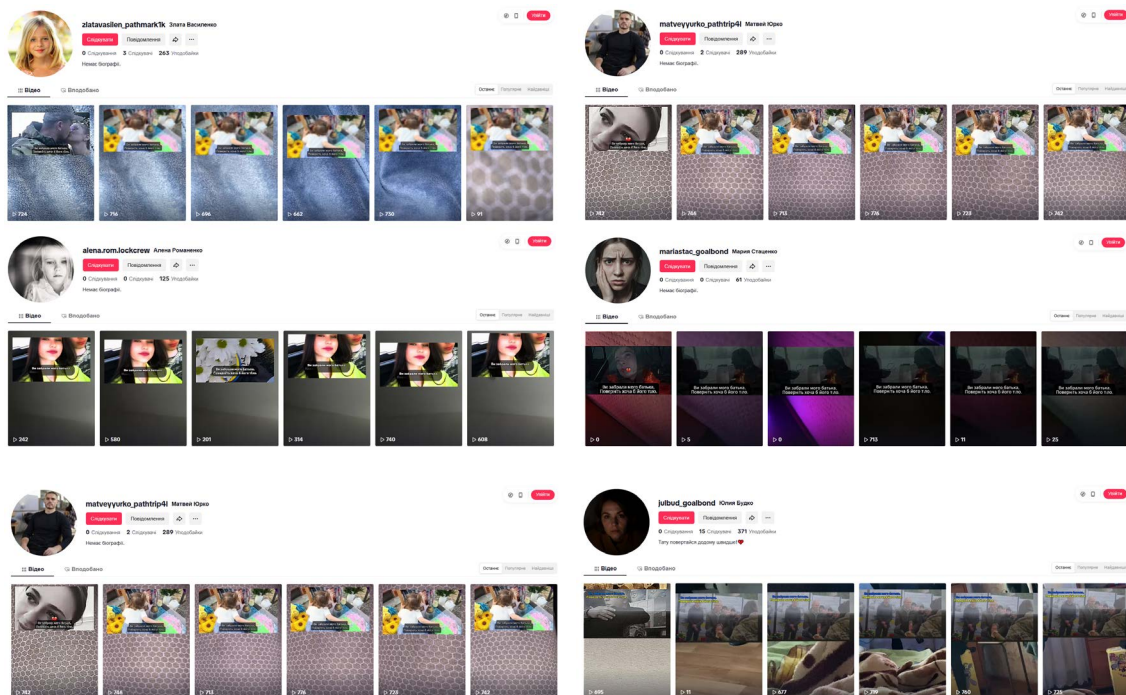
Відео містять три ключових фрази:

- «Ви забрали мого батька, поверніть хоча б його тіло»;
- «Ви забрали мого чоловіка, поверніть хоча б його тіло»;
- «Зеленський зрадив тих, хто віддав за нього життя».

Відеоряд складається з приватних (опублікованих у соцмережах) кадрів за участі українських військових з дітьми та дружинами, кадрів з меморіалів полеглим воїнам, кадрів з військових кладовищ. На відеоряд накладено музику.

Вибірковий аналіз профілів, які поширювали відео з хештегом, дозволив виявити їхні спільні риси:

- канали з незначною кількістю підписників або без підписників взагалі;
- назва профілю містить ім'я та прізвище;
- фото профілю згенеровано ШІ;
- канал містить шість однакових відео з хештегом, інший контент відсутній.

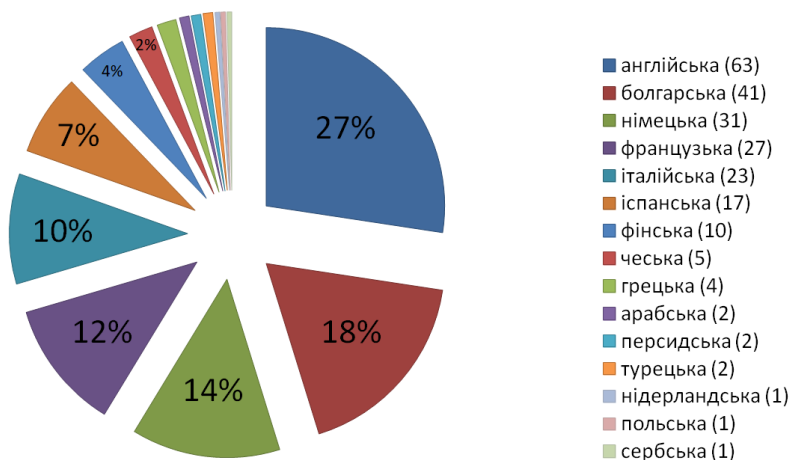
Впровадження теми в інфополе інших держав

Найбільш активно іноземними мовами висвітлювалася провокація у Брянську 6 червня. Інструментами моніторингу проіндексовано 230 публікацій (понад 180 з них розміщено 6 червня) п'ятнадцятьма мовами, в яких згадуються прибуття рефрижераторів у Брянськ, та транслюються російські звинувачення у відмові від обміну та цитуються заяви учасників пропагандистського престуру.

Динаміка розміщення публікацій іноземними мовами про огляд рефрижераторів «іноземними журналістами»

88% проіндексованих повідомлень опубліковано англійською, болгарською, німецькою, французькою, італійською та іспанською мовами. Також виявлено публікації іншими європейськими мовами, арабською, персидською, турецькою.

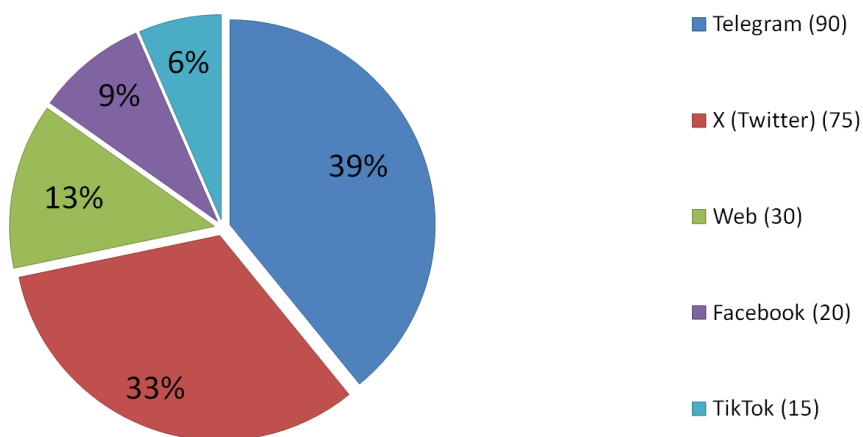

Мова публікацій про огляд рефрижераторів «іноземними журналістами»

Ресурси, на яких розміщено повідомлення, орієнтовані на аудиторію у США, Великій Британії, країнах ЄС, Латинської Америки, Африки, Середнього Сходу.

85% проіндексованих публікацій розміщено у Telegram, X та на інтернет-сайтах.

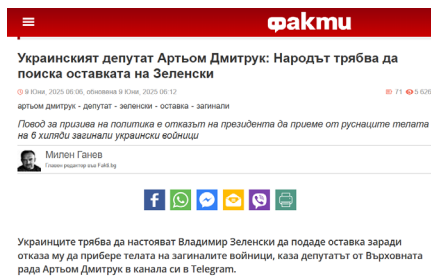

Платформи, на яких розміщено публікації про прогляд рефрижераторів «іноземними журналістами»

Кількість виявлених TikTok-каналів, що поширювали елементи FIMI, може бути суттєво більшою: API соцмережі наразі не надає можливості для глибокого аналізу.

У FIMI було задіяно:

- ресурси російського іномовлення (Sputnik, RT);
- мережуа Pravda / ZOV та інші російські пропагандистські ресурси іноземними мовами;
- анонімні та авторизовані Telegram-канали і Twitter-акаунти;
- анонімні TikTok-канали.

Йдеться про екосистему ресурсів, що регулярно поширюють російську пропаганду та дезінформацію. Їхня діяльність може впливати на суспільні настрої аудиторій, а також для втручання у навчання великих мовних моделей (LLM).

ВИСНОВКИ

Досліджувана FIMI-операція була синхронізована з масштабною репатріацією тіл полеглих захисників України. Цей кейс вкотре свідчить, що Росія намагається використати проти України будь-які інформаційні приводи. У тому числі ті, які об'єктивно є успішними для України.

Операція здійснювалася із залученням широкого спектру інформаційних засобів. Її характерною рисою є висока залученість російських високопосадовців, а також спроба спровокувати масові протести у Києві.

У FIMI-операції можна виділити такі етапи:

- 1. Підготовчий етап 2-5 червня:** 2 червня було оголошено про заплановану репатріацію, ключові звинувачення в бік України було впроваджено в інформаційний простір протягом 2-4 червня із задіянням офіційних осіб кремлівського режиму та інших ресурсів.
- 2. Провокація з рефрижераторами 6 червня та її інформаційний супровід (6-11 червня),** спрямований на заповнення інфополя повідомленнями про «відмову» України забирати тіла загиблих, поясненнями «причин» цієї «відмови». 10 червня було здійснено спробу спровокувати акції протесту в Києві. З метою додаткового впливу на психоемоційний стан цільової аудиторії протягом 7-10 червня публікувалися списки загиблих.
- 3. Інформаційний супровід репатріацій 11-20 червня.** Етап характеризується наповненням інфопростору маніпуляціями щодо масштабів втрат Сил оборони України та їх співвідношення з втратами РФ, звинуваченнями у загибелі українських військових військово-політичного керівництва України та іншими контентом, спрямованим на психоемоційний стан аудиторії.

Головними точками входу в українське інформаційне поле традиційно залишаються соціальна платформа TikTok і месенджер Telegram. Також важливу роль відігравали агенти впливу держави-агресора, які використовували свою медійність для поширення відповідних наративів і меседжів.

Центр стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки прогнозує такі ризики:

- продовження впровадження в український інформаційний простір із застосуванням наявних у ворога ресурсів маніпуляцій щодо втрат, репатріації, обмінів та грошових компенсацій;
- активне використання для просування FIMI засобів ШІ (виголошення звинувачень та заклики до протестних дій із застосуванням дідфейків медійних осіб та лідерів суспільної думки, зокрема військових, волонтерів, політичних лідерів);
- подальші спроби налаштування родичів загиблих, полонених і зниклих без вісти проти українського військово-політичного керівництва та їх залучення до протестних активностей;
- органічне поширення елементів FIMI громадянами України (зокрема, у соцмережах).